

PERSBERICHT

DE ANIMATIE VAN LISETTE ♦ DOMBURG DICHTERBIJ

EEN DUBBELTENTONSTELLING

vanaf 18 juli 2020

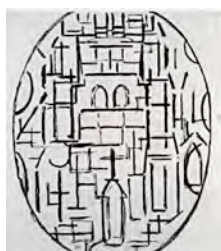
DE ANIMATIE VAN LISETTE

De Animatie van Lisette houdt niet alleen het bijzondere spel met beelden van Lisette Huizenga in maar ook de bezieling waarmee zij met de vormen en de verbeelding speelt. In het eerste deel van de tentoonstelling laat zij dat zien in *letterlijk* twee animaties: een gebaseerd op een strandgezicht van Jan Toorop en een met Piet Mondriaans weergaven van de Domburgse kerk als uitgangspunt.

In het tweede deel verweeft zij panoramafoto's van Domburg met Mondriaans werk en met foto's uit de collecties van het Museum en het Iceac Domburg. Zo werken de 'klassieke' schilderijen op de zaalmuren, die haar designs in het midden van de zaal als het ware omlijsten, tegelijkertijd ten dele – een Droste-effect – in de prints door en worden verschillende werkelijkheden en verbeeldingen met elkaar verbonden.

Al van jongs af aan ben ik gefascineerd door de vele vormen van lijnen, vierkanten, kubussen, perspectief en bouwen. Tegelijkertijd houd ik van de echte natuur die organisch oogt. In de loop van mijn studie ging ik beide elementen met elkaar verbinden. Was het toeval dat ik naar Florence ging waar het perspectief in de schilderkunst is uitgevonden?

Ik ben gegrepen door Mondriaans evolutie van figuratief naar abstract. Tijdens de Renaissance heeft men voor het eerst geëxperimenteerd met ruimtelijke effecten in de schilderkunst. Schilderijen werden een onderdeel van de belevingsruimte van mensen en Mondriaan was de eerste die die belevingsruimte abstract en onpersoonlijk maakte.

Piet Mondriaan, *Kerk te Domburg*, 1910-1911, en *Kerk te Domburg*, 1914, tekening op papier, REPRO's MTVP Museum Domburg. De originelen bevinden zich in het Kunstmuseum Den Haag.

Als haar inspiratiebronnen noemt Lisette Huizenga schoonheid en evolutie. Zij wordt daarbij voortgedreven door nieuwsgierigheid en een verlangen naar beeldontwikkeling en – vernieuwing, door voortdurende verandering die zij neerlegt in statische (prints) en geprojecteerde (animaties) 'schilderijen' – zoals zij haar werken bij voorkeur noemt.

"Ik vraag me af wat de uiterste grens is en ik speel met het idee dat de wereld een illusie is en een schilderij de werkelijkheid."

DOMBURG DICHTERBIJ

Topwerken uit de collecties van het MTVP Museum en het Iceac Domburg

DOMBURG DICHTERBIJ I: DE GALERIJ

In De Galerij staan de kunstenaars centraal die de verbinding vormen tussen De Animatie van Lisette en De Zaal. De betrokken klassieke kunstenaars komen er terug in hun samenhang, verbeeld in foto's, tekeningen en grafische werken.

Jan Toorop en Piet Mondriaan bepalen niet alleen in de animaties maar ook hier het beeld. Toorop was in 1896 voor het eerst in Domburg; tussen 1903 en 1922 zou hij er vrijwel jaarlijks langere of kortere tijd doorbrengen. Hij was zeer bevriend met de families Drabbe en Elout en werkte in zijn vroege Domburgse periode vaak buiten samen met Mies (Elout-) Drabbe, onder meer in de Manteling. Zo ontstond omstreeks 1900 de prachtige tekening van Mies, *Vijver met zwaan in het bosch*. Dat bijzondere bos heeft ook Mondriaan en Jacoba van Heemskerck geïnspireerd. Het sfeerbeeld dat zij gaven is in de huidige tijd onder meer terug te vinden in het grafische werk van Krisztián Horváth.

Door haar huwelijk met burgemeesterszoon Paul Elout, die in 1903 directeur van de Domburgsche Zeebadinrichting werd, was Mies Elout op de hoogte van de Domburgse en badgasten-zaken. Samen met Toorop zou zij als vanzelf het middelpunt van de kunstenaarskolonie gaan vormen. Aanvankelijk kwam Toorop met zijn echtgenote Annie en dochter Charley, later met zijn vriendin Miek Janssen. Uit haar bezit stamt de kleine tekening *Bootjes langs de kust bij Domburg*, die via de USA weer in Nederland terecht is gekomen en die nu een plaats in De Zaal heeft gekregen. In De Galerij ziet u foto's die de vriendschap van vooral de familie Drabbe met Toorop weergeven. Tijdens zijn laatste bezoeken aan Domburg verbleef Toorop vaak in het Noordzeehuis van de Elouts aan de Domburgse 'Boulevard'. Daar ontstond onder meer de tekening *De Harpspeelsters*, waar een kool- of gomdruk van werd gemaakt.

Piet Mondriaan is te zien in zeer verschillende portretfoto's uit de perioden die hij in Domburg doorbracht. Daaronder een foto van het portret dat Mies Elout in 1915 van hem tekende, waarin de kunstcriticus Bram Hammacher 'iets van een priester en dandy' zag. In die dagen verbleef Piet Mondriaan in het huis van Bine de Sitter, in de Zuidstraat in Domburg. Bine was een jeugdvriendin van Mies Elout. Mondriaan kon er in 1914-1915 lange tijd logeren, omdat zij afwezig was terwijl hij door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog niet naar Parijs kon terugkeren, waar hij sinds 1912 woonde. Zo af en toe maakte Mondriaan een wandeling met Mies Elout langs zee, een schetsboekje in de hand. Krabbels ontstonden, die door Mies Elout werden omschreven als 'elke dag een stapje verder van de realiteit en een stapje nader tot de vergeestelijking er van.' Mies bezat enkele werken van Mondriaan, onder meer *Boom II*, een studie voor *De grijze boom*.

Samen met Bine de Sitter had zij zich ontfermd over de jonge aankomende kunstenaar Paul Schultze, die hen beiden meermalen vereeuwigde. Hij is in De Galerij te zien op de veranda van Bines huis, geflankeerd door een naar kubisme neigende portrettekening van Bine en een decoratieve houtsnede van Mies achter de piano, beide van zijn hand.

Maurice Góth bracht een uitheems element in Domburg binnen met het eerste schilderij dat hij op de Domburgsche Tentoonstelling van 1915 exposeerde. Een jaar eerder was hij op aanraden van Jan Toorop met zijn vrouw en dochter naar Domburg getrokken. Op de vlucht voor het oorlogsgeweld in België – waar zij de zomer doorbrachten – had hij Toorop in Middelburg ontmoet. In De Galerij is

Maurice Góth aanwezig met de foto van een zelfportretje dat hij in 1913 in New York schetste en met een foto waarop hij, omstreeks 1920, schilderend op het Domburgse strand is te zien. Het dorp, ten slotte, is terug te vinden in de oudste werken in De Galerij, een boerderij van Graadt van Roggen en dorpshuizen van Toorop.

In de Nis bij de ingang van de zaal is deze keer plaats voor Jozef Posenaer, een van de Belgische vluchtelingen die een groot deel van de Eerste Wereldoorlog in Domburg doorbrachten. Zijn *Strandhuisjes te Domburg* horen bij de tentoongestelde strand- en duinschilderijen. Hij is ook present met een 's nachts gemaakt schilderij van een beroemde villa, dat het grensgebied van zee, duinen en dorp weergeeft.

DOMBURG DICHTERBIJ II: DE ZAAL

Tegen het blauw van de zee laten de muren van de zaal, waarin Lisettes designs het middelpunt vormen, schilderijen en tekeningen van de zee en het strand bij Domburg zien, tegen de beige tinten van het zand schilderijen van het strand en de duinen en tegen het groen van de Manteling impressies van dat mysterieuze woud, het dorp en het Zeeuwse land.

Domburg wordt er gepresenteerd als klassieke en als hedendaagse kunstenaarskolonie. De schilderijen en tekeningen van Jan Toorop, Piet Mondriaan (repro's), Mies Elout-Drabbe, Jacoba van Heemskerck, Maurice Góth, Willem de Famars Testas, Job Graadt van Roggen, Paul Schultze, Emmanuel Viérin, Paul Arntzenius, Geert von Brucken Fock en Jozef Posenaer hangen naast die van Yuri Pervushin, Conny Umbgrove, José Eidelman, Krisztián Horváth, Otie van Vloten, Silvester Peperkamp, Michiel Paalvast en Kirill Datsouk met dezelfde thema's: de zee, het strand en de duinen, de Manteling-bossen, het dorp en het achterland van Domburg.

Bij de zeestukken een melancholieke Toorop naast hedendaagse kenmerkende impressies van het strand met strekdammen, de zee en het strand van de Rus Yuri Pervushin, de Nederlandse Conny Umbgrove en de Argentijn José Eidelman. Dan Toorops *Bootjes langs de kust bij Domburg* en Krisztián Horváth's schilderij *Zee bij zonsondergang*, dat duidelijk is beïnvloed door Mondriaan. Silvester Peperkamp tovert ons hedendaagse strandtaferelen voor ogen en na Góth's sfeervolle maannacht en Posenaers nachtelijke impressie volgt aan het eind van de rij Mies Elouts *Bevroren Zee*, waarin zij zichzelf overtrof en waarin zo duidelijk Mondriaans invloed is te herkennen.

Viérin's grote doek *Domburg in de herfst*, dat onlangs door het MTVP Museum werd verworven, ontstond in 1918. Het kleine strandpaneeltje van Góth ernaast werd in 1926 geschilderd en Paul Arntzenius' *Badkoetsjes op het Domburgse strand* is van 1936; het laat – verrassend voor die tijd – al een douche op het strand zien. Dan Góth's 'klassieker', het schilderij *Strandbeeld*, dat in 1915 zo'n opzien baarde met zijn hoge horizon, en een duinlandschap van zijn hand dat hij ooit aan Domburgs 'meester Romijn' schonk als dank voor lessen Nederlands. Een olieverf van een luwte in het duingebied van Horváth wordt gevolgd door een schilderij van Otie van Vloten van vrijwel hetzelfde gebied, richting Oranjezon.

De Mantelingen-reeks begint met een boom van Horváth en de compositie *Bosweg* van Jacoba van Heemskerck. Verderop in de reeks blijkt eens te meer dat Jacoba van Heemskerck haar eigen weg heeft gevonden en de lijn en vervolgens ook de vorm en de kleur het beeld laat bepalen. Dat doet Horváth ook, en weer op een heel eigen manier. Een zonnige bosimpressie van Mies Elout laat de Manteling van een andere kant zien. Paul Schultze is nog steeds in zijn experimenteer-fase met een voortijlende Diana en Góth laat zijn echtgenote Ada in een lommerrijke omgeving op een bankje zitten. Geert von Brucken Fock

voegt enkele windvlagen en anders lopende bomen toe. Bij Michiel Paalvast lijkt het mysterie naar voren te komen; werelden liggen er verscholen in zijn kleurrijke Mantelingen-schilderij. Mies Elouts *Feest te Domburg* is wellicht een luministische ode aan de vermaarde geneesheer dr. Mezger, die in september 1908 zijn 70ste verjaardag in Domburg vierde. Het dorp zelf wordt in de zaal ook vertegenwoordigd door Willem de Famars Testas, de oriëntalist die Domburg aandeed en er onder meer in 1876 werkte. De Rus Kirill Datsouk vereeuwigd een Domburgs huis, waar hij vaak logeerde. En de rij eindigt met het Zeeuwse land in de korenschoven van Paul Arntzenius en de landarbeiders van Paul Schultze.

Het slotakkoord is – nogmaals – voor Krisztián Horváth en voor Piet Mondriaans *Duinlandschap* uit 1911.

Voor de redacties:

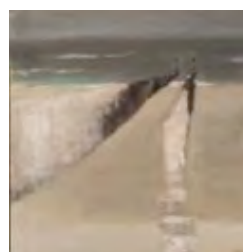
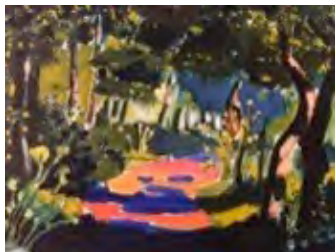
meer informatie en foto's van werken; mail info@mtvp.nl en/of info@iceac.eu

Maurice Góth, *Strandbeeld*, 1915, olieverf op doek, particuliere collectie.

Jan Toorop, *Uitkijken over zee in Domburg*, 1906, gekleurd krijt en pastel op papier, MTVP Museum Domburg (schenking Leo en Wendy van Os).

Jozef Posenaer, *Villa Carmen Sylva*, 1917, olieverf op karton, ICEAC CFVV.

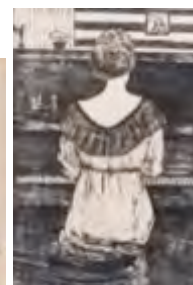

Michiel Paalvast, *Mantelingen*, 2011, olieverf en acryl op doek, ICEAC CFVV.

Paul Schultze, *Vrouw met hond, z.j.*, olieverf op paneel, ICEAC CFVV.

Jacoba van Heemskerck, *Landschap met boom*, 1915, olieverf op doek, MTVP Museum Domburg (schenking Jan de Smet).

Yuri Pervushin, *Strekdam in zee*, 2012, acryl op doek, ICEAC CFVV.

Jozef Posenaer, *Strandhuisjes te Domburg*, ca. 1915-1917, olieverf op doek, collectie J. Pernet, Wilrijk BE.

Krisztián Horváth, *Tweeluik De Manteling I*, 2011, houtskool op papier, ICEAC CFVV.

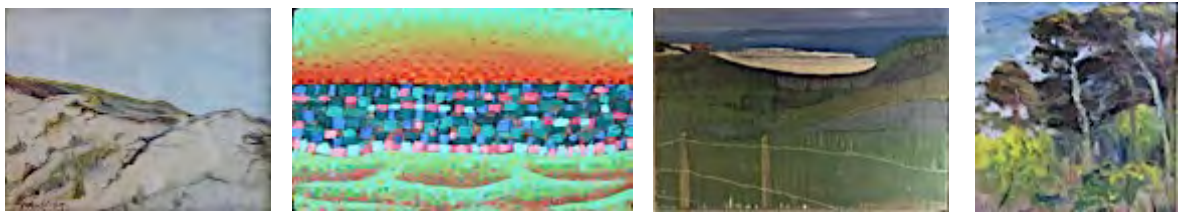
Mies Elout-Drabbe, *Portret van Jan Toorop*, 1907, isografie van een potloodtekening, MTVP Museum Domburg.

Paul Schultze, *Mies Elout achter de piano*, ca. 1915-1920, houtsnede op papier, MTVP Museum Domburg.

Mies Elout-Drabbe, *Bevroren Zee*, 1916, olieverf op doek, ICEAC CFVV.
 Willem de Famars Testas, *Domburg*, 1876, aquareel op papier, MTVP Museum Domburg (met steun van de Rotary Gorssel-Zutphen).
 Jan Toorop, *De Harpspeelsters*, 1921, kool- of gomdruk naar een potloodtekening met waterverf, ICEAC CFVV.
 Piet Mondriaan, *Duinlandschap*, 1911, olieverf op doek, reproductie MTVP Museum Domburg (schenking Vereniging Vrienden MTVP Museum Domburg).

Maurice Góth, *Duinlandschap*, 1915, gem. techniek op papier, MTVP Museum Domburg (schenking M.A. Romijn).
 Krisztián Horváth, *Zee bij zonsondergang*, 2003, olieverf op paneel, ICEAC CFVV.
 Otie van Vloten, *Duinen en strand bij Domburg*, 2012, olieverf op doek, ICEAC CFVV.
 Geert von Brucken Fock, *De Manteling bij Domburg*, 1909, olieverf op doek, MTVP Museum Domburg.

Jan Toorop, 1900 * Mies (Elout-) Drabbe, 1901 * Piet Mondriaan, 1908 * Jacoba van Heemskerck, z.j.
 * Maurice Góth, schilderend op het Domburgse strand, ca. 1920. Foto's ICEAC CFVV.

* Jan Toorop en Mies Elout-Drabbe, 1919 **Lisette Huizenaga, Designs voor het MTVP Museum Domburg, 2020

DE KUNSTENAARSKOLONIE DOMBURG

Domburg maakte aan het einde van de negentiende eeuw naam als een eenvoudig internationaal kuuroord, met als grote trekpleister de arts en fysiotherapeut Johan Georg Mezger (1838-1909). Na Mezgers dood en de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) veranderde het stadje langzaam aan in een familiebadplaats voor de middenklasse. Lang bleef zijn geschiedenis verborgen, maar vanaf de jaren tachtig van de twintigste eeuw is Domburg als kunstenaarskolonie oude stijl te boek gesteld. Kunstenaars hebben van oudsher over Walcheren rondgezworven, aangetrokken door de ongerepte schoonheid van de omgeving, de bijzondere lichtval langs de kust en de weerschijn ervan over het door water omarmde land. Met enkele Belgische schilders als Emile Claus, Euphrosine Beernaert en Camille Van Camp omstreeks 1870 als voorlopers, ontplooidde de kunstenaarskolonie Domburg zich rond 1900, beleefde zij haar grootste bloei tijdens de bekende Domburgsche Tentoonstellingen (1911-1921) en duurde zij voort tot eind van de jaren twintig. De kunstenaarskolonie Domburg kwam symbolisch tot een einde toen 'de kunstzaal' ten gevolge van hevige stormen in de winter van 1921 op 1922 instortte.

HET MTVP MUSEUM

Sinds 1994 organiseert het Marie Tak van Poortvliet Museum Domburg (marietakmuseum.nl) succesvolle exposities rond de deelnemers aan de oude tentoonstellingen, rond hedendaagse kunstenaars die een band met Zeeland hebben en bovenal – in het kader van de contacten tussen Europese kunstenaarskolonies onderling – rond andere spraakmakende kolonies uit eind negentiende en begin twintigste eeuw. De afgelopen jaren werd het museum daarbij gesteund door het International Centre for Artists' Colonies in Europe (iceac.eu). Er zijn plannen het Museum uit te breiden en het ICEAC er als wetenschappelijke zijde van euroArt (euroart.eu) mee te verbinden. Men streeft ernaar de openbaarheid van het onderzoeks- en documentatiecentrum te laten samenvallen met de opening van het nieuwe museum in Domburg.

MTVP Museum Domburg | Ooststraat 10a | 4357 BE Domburg | T 00 31 118 584618

member of

partner of

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

in co-operation with

sponsored by

and the Elise Mathilde Fonds